

N:o 306.

Af herr **C. G. Sædén**, i anledning af *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om reglering af prästerskapets aflöning m. m.*

I motion n:r 284 har herr *O. W. Redelius* yrkat, att Riksdagen skulle besluta, att i § 1 af *Kungl. Maj:ts förslag till lag om reglering af prästerskapets aflöning* skulle införas stadgande bland annat om att lönen ej må fastställas till lägre belopp än 4,000 kronor för kyrkoherde och 2,500 kronor för komminister.

Ej mindre genom denna motion än ock genom *Kungl. Maj:ts proposition n:r 88* och föredragande departementschefens yttrande (sid. 291) om det skäligen beloppet af minimilön för kyrkoherde och komminister har särskildt denna visserligen mycket betydelsefulla fråga framdragits på ett sådant sätt, att Riksdagen icke lär kunna undgå att däröfver yttra sig.

Huruvida bestämmelserna om minimilönernas belopp bör, såsom herr *Redelius* föreslagit, få plats i själfva lagen om reglering af prästerskapets aflöning eller, såsom prästlöneregleringskommittén och departementschefen ansett, i de af *Kungl. Maj:t* efter domkapitlens hörande utfärdade föreskrifter angående beräkning af prästerskapets aflöning, därpå skall jag icke här inlåta mig. Men hvar dessa bestämmelser än må komma att inflyta, är det enligt mitt förmenande af vikt, att *minimibeloppen af aflöningen för kyrkoherde och för komminister ställas till hvarandra i ett rättvist förhållande.*

Att förhållandet mellan kyrkoherdars och komministrars aflöning hittills mångenstädes icke varit rättvist, är allmänt bekant och har äfven af Riksdagen betonats, då Riksdagen i sin underdåniga skrifvelse den 5 maj 1897 bland annat säger: »Särskildt synes en rättelse vara önskvärd i den olämp-

liga proportion, som på flera ställen råder mellan kyrkoherdes och komministers aflöning inom samma pastorat».

En tendens i riktningen af större rättvisa gentmot komministrarna har ock förspotts i den fördelning af lönetillskott åt det lägst aflönade ordinarie prästerskapet, som af Kungl. Maj:t tid efter annan företagits ur prästerskapets löneregleringsfond. Medan minimiaflöningen genom dylika tillskott för knappast mer än 10 år sedan utgjorde för kyrkoherde och komminister respektive 3,000 och 1,500 kronor, höjdes år 1899 minimilönen för komminister till 1,700 kronor och utgör nu för kyrkoherde och komminister respektive 3,300 och 2,000 kronor (kungl. prop. sid 292), sedan 1903 års kyrkomöte i underdånig skrifvelse (n:r 23) anhållit, att Kungl. Maj:t vid utdelande af lönetillägg ur prästerskapets löneregleringsfond behagade i främsta rummet tillgodose komministrarnes förefintliga behof.

Prästlöneregleringskommittén har föreslagit att respektive 3,500 och 2,000 kronor skulle utgöra minimibeloppen af kyrkoherdes och komministers aflöning.

Häremot har af en reservant yrkats minimibeloppens bestämmande till respektive 3,600 och 2,400 kronor, ett yrkande, som biträdts af flera så väl domkapitel och Konungens befallningshafvande som af kammarkollegium. Också hafva äldre kyrkoherdar och komministrar i en till Kungl. Maj:t hösten 1906 ingifven underdånig petition enat sig om att begära att genom tillskott från prästerskapets löneregleringsfond snarast möjligt få sina löner höjda till de nämnda beloppen.

Beträffande prästlöneregleringskommitténs förslag till minimiaflöning för kyrkoherde och komminister yttrar departementschefen (sid. 290), att han icke kan biträda det. »Redan för den tid, då kommittén afgaf sitt förslag, torde de ifrågavarande beloppen hafva varit för knappt tillmätta. Än mera visar sig detta vara förhållandet nu.» Departementschefen uttalar sig därpå för minimilöner om respektive 4,000 och 2,500 kronor med ett ålderstillägg om 500 kronor för den, som minst 10 år innehaft ordinarie befattning inom sin grad.

Det torde icke böra lämnas oanmärkt, att genom de af departementschefen förordade minimibeloppen förhållandet mellan kyrkoherdes och komministers minimiaflöning skulle till komministers nackdel förskjutas, i jämförelse med den proportion, som förefinnes mellan de af reservanten föreslagna och af flera myndigheter samt kommarkollegium tillstyrkta beloppen. Ty då dessa senare stå till hvarandra i proportionen 3,600:2,400 = 24:16, stå de af departementschefen förordade beloppen till hvarandra i proportionen 24:15. Till jämförelse förtjänar framhållas, att minimilönerna för lektorer och adjunkter vid de allmänna läroverken, på hvilka tjänsters innehafvare dock ställas mycket olika kompetensfordringar,

stå till hvarandra i förhållandet $4,000 : 3,000 = 24 : 18$. Att märka är ock, att de ifrågasatta minimilönerna skulle utgå till kyrkoherdar i äfven de allra minsta pastoraten, t. ex. Kalmar i ärkestiftet med allenast 634 innevånare på en areal af blott 47 kvadratkilometer, där dock arbetet för kyrkoherden faktiskt skulla vara mindre än för mången komminister med den föreslagna minimilönen i annexförsamling t. ex. i Blidö af samma stift med dess 1683 innevånare. Under sådana förhållanden kan jag icke biträda något som helst förslag, att Riksdagen skulle uttala sitt gillande af en så obillig proportion mellan kyrkoherdes och komministers minimiaflöning, som skulle följa af de af departementschefen förordade beloppen; och det så mycket mindre som ett sådant Riksdagens gillande påtagligen för långliga tider skulle förblifva normerande för ett gentemot komministerna mindre rättvist aflöningssystem.

Om man utgår från det för komministrarna relativt förmånligaste och, efter hvad mig synes, det förhållandevis mest rättvisa bland de å bane bragta förslagen, det att komministers och kyrkoherdes minimiaflöning borde bestämmas till resp. 2,400 och 3,600 kronor, samt upptager departementschefens åsikt om önskligheten af ålderstillägg åt innehafvarne af minimilöner, synes mig, om ålderstilläggen bestämdes till *två* om hvardera 400 kronor, minimibeloppen inom hvardera tjänsteklassen komma att ej mindre stå i ett rättvist inbördes förhållande än ock vara ägnade att bereda tjänsteinnehafvarne en anständig bergning, då sålunda komministerlönernas minimum komme att utgå med i de olika åldersklasserna 2,400, 2,800 och 3,200 kronor och kyrkoherdelönernas med 3,600, 4,000 och 4,400 kronor i stället för de af departementschefen förordade beloppen 2,500 och 3,000, resp. 4,000 och 4,500 kronor.

Beträffande den tjänstetid, efter hvilken ålderstillägg för minimilöners innehafvare bör utgå, har departementschefen förordat 10 ordinarie tjänsteår inom resp. befattningsgrad. Bestämmelsen skulle antagligen sålunda komma i analogi med hvad som i allmänhet torde gälla beträffande villkor för andra tjänstemäns åtnjutande af ålderstillägg. Men prästerskapets *befordringsförhållanden* stå *icke* i analogi med andra tjänstemäns, då utan hänsyn till förtjänst och skicklighet yngre präster ofta befordras till kyrkoherdar framför betydligt äldre oförvitliga komministrar och den ene komministern befordras till kyrkoherde efter endast få år vid en komministratur, medan en annan vinner sin befordran först då han nått ålderdomen eller — aldrig. Ålderstilläggen synas därför böra utgå efter prästerliga tjänsteår, på det att sålunda ojämnheterna, för att icke rent ut säga orättvisorna, i befordringsväsendet måtte så vidt möjligt genom ålderstilläggen uppvägas och utjämnas. Mot sådan tjänsteårsberäkning för prästers åtnjutande

af ålderstillägg torde icke heller med skäl kunna åberopas det förhållande, att läroverkslärarne numera icke äga att för ålderstilläggens åtnjutande tillgodoräkna sig tjänsteår såsom extra ordinarie. Ty dels är läroverkslärarens befordran något så när beräknelig efter objektiva grunder, då prästens befordran snarare sker lotterivis, dels äro de af mig föreslagna komministerlönerna om 2,400—3,200 kronor ganska blygsamma i jämförelse med läroverksadjunkternas 3,000—5,000 kronor.

Om de af mig förordade båda ålderstilläggen om 400 kronor gäfves komministrar med 10 och 15 prästerliga tjänsteår och kyrkoherdar med 20 och 25 prästerliga tjänsteår, skulle det ordinarie prästerskapets minimi-aflöning — hvilken för komministrarna i regeln helt visst också blefve maximum — komma att ställa sig som följer:

Komminister med mindre än 10 prästerliga tjänsteår	Kr. 2,400
» » » » 10—15 prästerliga tjänsteår.....	» 2,800
» » mer än 15 prästerliga tjänsteår	» 3,200
Kyrkoherde med mindre än 20 prästerliga tjänsteår	» 3,600
» » » » 20—25 prästerliga tjänsteår	» 4,000
» » mer » 25 prästerliga tjänsteår	» 4,400

På grund af hvad jag sålunda anfört tillåter jag mig hemställa, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t tillkännagifva, att, enligt Riksdagens mening, minsta aflöningen efter utgången af nu gällande löneregleringar lämpligen synes böra utgöra för komminister 2,400 och för kyrkoherde 3,600 kronor med inom hvardera tjänstegraden två ålderstillägg om hvarterdera 400 kronor, hvilka böra få åtnjutas efter oförvitlig tjänstgöring, af komminister det första ålderstillägget efter 10, det andra efter 15 prästerliga tjänsteår och af kyrkoherden det första efter 20 och det andra efter 25 prästerliga tjänsteår.

De redaktionella ändringar, som kunna anses vara af behovet påkallade, torde af vederbörande utskott benäget vidtagas.

Stockholm den 24 april 1908.

C. G. Sædén.

I motionen instämmer: *Sam. Söderberg.*